

Loisto

SETLEMENTTI

Mitä on seksuaalinen häirintä ja seksuaaliväkivalta ja miten se meihin vaikuttaa?

Pia Tuovinen

Asiantuntija (seksuaaliväkivaltatyö), seksuaaliterapeutti, kättilö, i

Loisto settlementin Tyttöjen ja Poikien Talojen seksuaaliväkivaltatyö



TYTTÖJEN
TALO

Loisto settlementti ry on kaikkea tätä:

Loisto settlementti ry on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton settlementtiyhdistys, joka tekee sosiaalista nuorisotyötä pääkaupunkiseudulla 10 - 28-vuotiaden parissa.

- Seksuaaliväkivalta- ja seksuaaliterveystyö
- Kunnia käsityksiin ja konflikteihin liittyvä SOPU- työ
- Silmu- toiminta nuorille vanhemmille ja lapsiperheille
- Sua varten somessa- hanke
- Helsingin ja Espoon Tyttöjen Talot
- Helsingin ja Vantaan Poikien Talot
- Saunalahden tukiasuntoyhteisö itsenäistyville 16-20-vuotiaille nuorille
- Itä-Pasilan sosiaalinen nuorisotyö
- Psykoterapiapalvelut

Seksuaaliväkivaltatyö Tyttöjen ja Poikien Taloilla

- ohjaavaa, tukevaa ja vakauttavaa apua

- Vuodesta 2005 alkaen omana kohdennetun tuen muotona.
- Vuosina 2017-2018 Otava-hanke vei työmuotoa muille Tyttöjen Taloille
- Vuodesta 2019 valtakunnallinen työmuoto kaikilla Tyttöjen ja Poikien Taloilla.
- Tuki on suunnattu 13-28 vuotiaille seksuaaliväkivaltaa kokeneille nuorille.
- Loisto settlementin seksuaaliväkivaltatyöntiimissä on 5 työntekijää kolmessa toimipisteessä.

Istanbulin sopimus velvoittaa

Sopimuksen tavoitteena on:

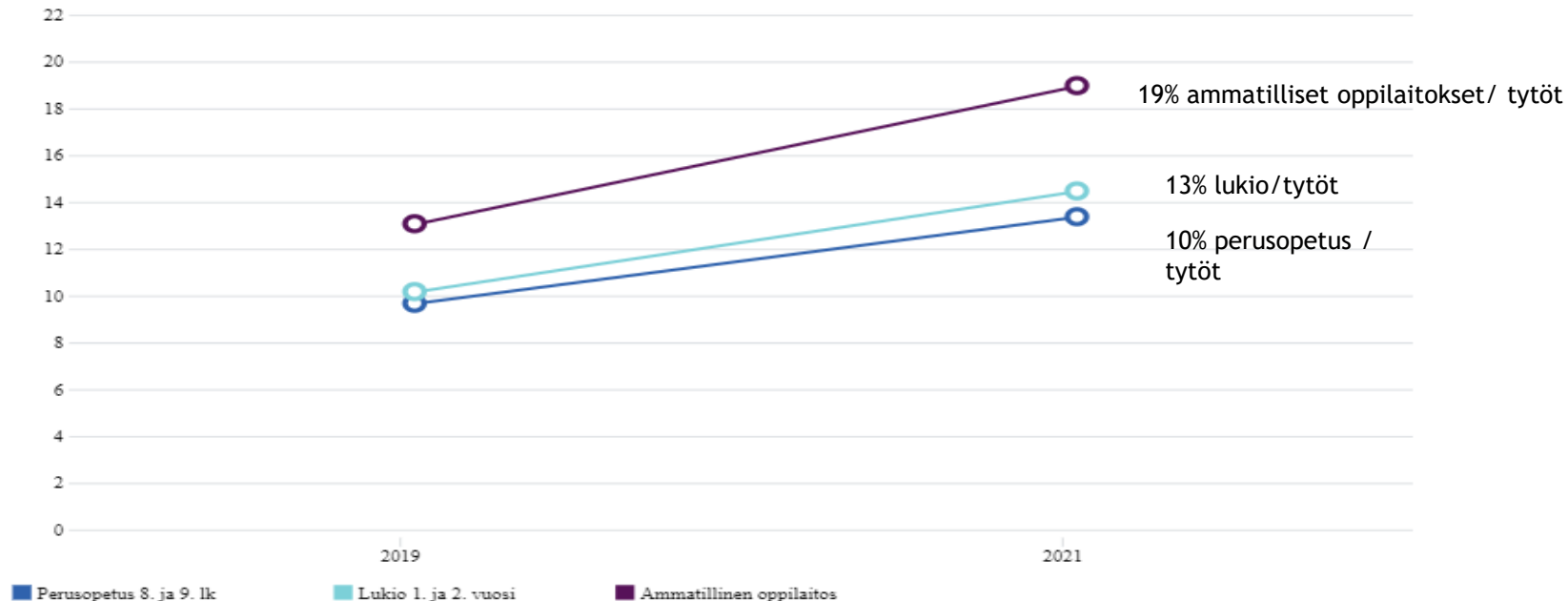
- Naisiin ja perheisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisy ja pois kitkeminen.
- Uhrien suojeleminen ja tukipalvelujen tarjoaminen väkivallan uhreille.
- Väkivallan tekijöiden saattaminen vastuuseen teoistaan
- Edistää kaikenlaisen naisiin kohdistuvan syrjinnän muotojen poistamista.
- Edistää viranomaisten ja järjestöjen yhteistyötä naisiin kohdistuvan väkivallan pois kitkemiseksi.
- Tuli voimaan kansainvälisesti 1.8.2014 ja Suomen osalta 1.8.2015
- Sopimus on voimassa 35 maassa.

GREVIO-asiiantuntijaryhmän raportin huomiot Suomelle

- 2019 työryhmän ensimmäinen maaraportti Suomelle: 68 suositusta neljässä kiireellisyysskategoriasa. Esimerkkeinä suosituksista:
- Ammattilaisille koulutusta: perheväkivaltaa, seksuaaliväkivaltaa, sen riskejä ja dynamiikkaa koskevaa koulutusta järjestelmällisesti ja laajasti eri ammattilaisille.
- Perheväkivalta tilanteissa lasten asemaa pitää parantaa. (ml. oleskelupiin liittyvät tilanteet)
- Sukupuolistuneen väkivallan näkökulmaa pitää vahvistaa. Seksuaaliväkivallassa on kysymys valtaosin naisiin kohdistuvasta väkivallasta.
- Rahoitusta tulee kohdentaa mm. turvakodeille ja kansalaisjärjestöjen ylläpitämille erityispalveluille.
- Palvelujen tulee olla helposti saavutettavia valtakunnallisesti
- Valtion pitää tukea kansalaisjärjestöjä sopimuksen mukaisessa työssä.
- Lainsäädäntöä pitää tarkastella uudelleen.

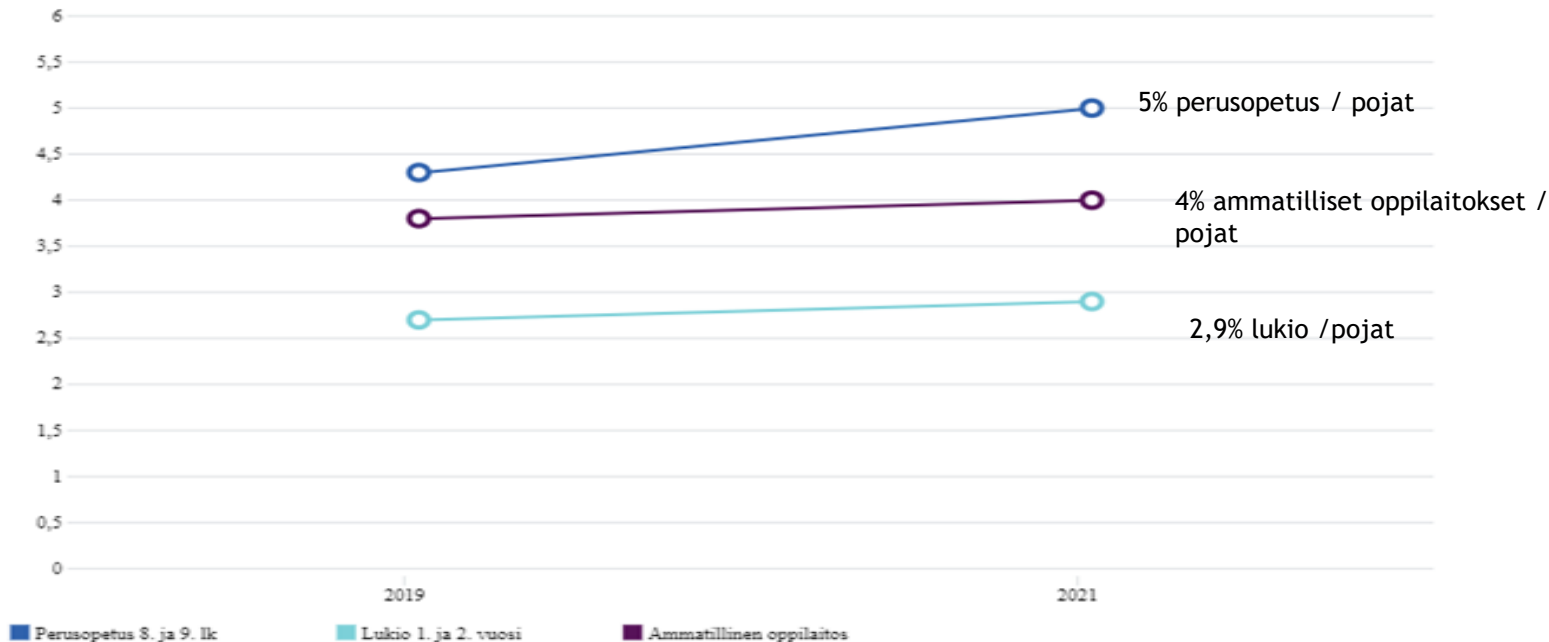
Mitä tilastot kertovat seksuaaliväkivallasta?

Tytöt %, jotka ovat kokeneet seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana (THL kouluterveyskysely 2021)



Mitä tilastot kertovat seksuaaliväkivallasta?

Pojat %, jotka ovat kokeneet seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana (THL kouluterveyskysely 2021)



Mitä tilastot kertovat seksuaaliväkivallasta?

Seksuaalirikosten (Rikoslain 20. luvun mukaiset)
asianomistajat sukupuolen mukaan:

2020:

Naiset 7722

Miehet 2226

yhteensä 9948

2021:

Naiset 7297

Miehet 2064

yhteensä 9361

Lähde: Rikos- ja pakkokeinotilasto, Tilastokeskus

Mitä on seksuaaliväkivalta?

- Määritelmä pitää sisällään kaikki seksuaalisen häirinnän, - kaltoinkohtelun ja seksuaaliväkivallan muodot.
- Seksuaaliväkivalta on mitä tahansa yksilön seksuaalisuutta, kehon tai mielen rajoja, itsemääräämisoikeutta ja ihmisoikeuksia rikkovaa, loukkaavaa tai satuttavaa toimintaa tai tekoja toista kohtaan **ilman** tämän **suostumusta**.
- Ei ole ulkopuolisen tai esim. rikoslain määriteltävissä. Jokaiseen kokemus seksuaaliväkivallasta on yksilöllinen ja sellaisenaan validi.
- Kokemus voi olla väkivaltainen ja vahingollinen riippumatta tekijän tarkoitusperistä.
- Seksuaaliväkivalta on erityisen haavoittavaa, jos tekijä on tuttu tai läheinen omasta turvapiiristä.

Mitä on seksuaaliväkivalta?

Se on:

- Seksuaalisesti virittyneen ilmapiirin luomista. Seksuaalisesti virittyntä vihjailua, kuvien lähettämistä näyttämistä tai pyytämistä.
- Kehoa, pukeutumista tai yksityiselämää kommentoivaa puhetta tai kysymyksiä, jotka verhotaan kehuiksi, mutta ovat lapselle sanottuna houkuttelua aikuisen maailmaan.
- Seksuaalista ehdottelua, vaatimista ja luvatta koskemisista.
- Seksuaaliseen tekoon houkuttelemista tai lapsen houkuttelemista seksuaalisiin tarkoituksiin (grooming).

Mitä on seksuaaliväkivalta?

Seksuaaliväkivalta on esimerkiksi::

- Toisen riisumista luvatta
- Sukuelinten koskettamista tai niihin kajoamista käsillä, suulla tai millä tahansa kehon osalla tai esineellä tai sukuelimiin koskettamaan vaatimista.
- Kehon aukkoihin tai mihin tahansa kehon osiin koskettamista sukuelimillä.
- Seksuaaliväkivalta ei edellytä fyysisen väkivallan käyttöä, vaan tapahtuu usein hyväksikäyttämällä uhrin tiedotonta tilaa, manipuloimalla, painostamalla, pelottelemalla, kiristämällä tai muuten uhkailemalla.

Seksuaaliväkivaltaa tapahtuu kaikenlaisissa kohtaamisissa; kasvokkain, verkossa, puhelimesta, kotona, koulussa, harrastuksissa tai julkisilla paikoilla.

Ketkä voivat kohdata seksuaaliväkivaltaa?

Seksuaaliväkivaltaa voi joutua kokemaan kuka tahansa.

Lapset ja nuoret ovat riskiryhmässä, sillä kokemattomuus ja aivojen kehityksen keskeneräisyys tekee heistä alttiita kaikelle vaikuttamiselle.

Eriyisen alttiina ovat :

- Vammaiset ja toimintakyvyltään rajoitteiset lapset ja nuoret
- Isättömät, aikuisen nälkäiset, turvattomat ja kodittomat lapset ja nuoret
- Lastensuojelun sijaishuollossa olevat lapset ja nuoret
- Eri yhteyksissä ulkopuolisiksi joutuneet, ulos suljetut ja itsensä yksinäiseksi tuntevat.
- Etnisiin ryhmiin ja kieli- ja kulttuurivähemmistöihin kuuluvat lapset ja nuoret
- Seksuaalista identiteettiään etsivät nuoret
- Sukupuoliristiriitaa kokevat nuoret.

Miten häirintä ja väkivalta meihin vaikuttaa?

- Seksuaaliväkivalta vaikuttaa usein syvästi ihmisen koko persoonaan, käsitykseen itsestä, muista ihmisistä ja maailmasta, mutta vaikutukset ovat aina **yksilöllisiä**.
- Järkyttää ja rikkoo ihmisen perusturvallisuuden tunnetta ja luottamusta.
- Aiheuttaa kokonaisvaltaisia oireita ja ongelmia elämän kaikille osa-alueille.
- Aiheuttaa häpeää, pelkoa ja omanarvontunteen heikkenemistä.
- Vahingoittaa oman elämän hallinnantunnetta.
- Aiheuttaa osalle pitkäkestoisia mielenterveydenhäiriötä

Miten häirintä ja väkivalta meihin vaikuttaa?

- Vaikeutta ymmärtää tai uskoa, mitä itselle on tapahtunut
- Muistikuvat usein sirpaleisia. *Mitä tapahtui? Tapahtuiko tämä minulle?*
- Ahdistusta, pelkoa, paniikkia ja keskittymisvaikeuksia
- Turvattomuuden tunnetta, univaikeuksia, painajaisia
- Vaikeutta rentoutua, vireystilan ja tunteiden voimakkaita vaihteluja.
- Käyttäytymisen ja toimintakyvyn muutoksia; jatkuvaa touhuamista tai lamaantumista, eristäytymistä.
- Mieleen tunkeutuvia takauomia, *Olenko tulossa hulluksi?*
- Äärimmillään dissosiaatiota, jossa kontakti itseen ja toisiin katkeaa.

Miten häirintä ja väkivalta meihin vaikuttaa?

- Asiasta puhumisen välttelynä.
- Välttelyn vuoksi asia voidaan salata pitkään ja kertomisen jälkeenkin apuun tai tukeen voi olla vaikea sitoutua.
- Itselääkintänä pahaan oloon käytetään usein päihteitä.
- Itsetuhoisuutena kuten viiltelynä, syömishäiriöinä tai seksuaalisena riskikäyttämisenä.
- Nuoren oireet, reaktiot ja käytös ovat tapahtuneen näkökulmasta tarkoituksenmukaisia. Ne ovat puolustusreaktioita äärimmäisen sietämättömään tilanteeseen.
- Nuori tarvitsee aikaa ja aikuisten (ammattilaisten) pitkäjänteistä ja aloitteellista toimintaa tukeen kutsumiselle.

Miten häirintä ja väkivalta meihin vaikuttaa?

- Sillä, kuka tekee, mitä tekee ja minkä ikäisenä seksuaaliväkivaltaa on joutunut kokemaan, vaikuttaa sen aiheuttaman vahingon laatuun ja siitä toipumiseen.
- Myös sillä on merkitystä kuinka nopeasti saa apua.
- Hoitamattomana seksuaaliväkivallan vaikutukset ovat yksilölle pahimmillaan invalidisoivia ja elämää rajoittavia.

Seksuaaliväkivallan kokemuksesta toipumiseen on jokaisella oikeus saada apua ja tukea!

Kiitos!

www.tyttojentalo.fi

www.loistosetlementti.fi

[#kohtaaminenmuuttaamaailmaa](https://twitter.com/kohtaaminenmuuttaamaailmaa)